

เทศน์พระ วันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้เราลงอุโบสถ ลงอุโบสถแล้ว การลงอุโบสถในหัวใจนะ เพราะอะไร เพราะว่าเราลงอุโบสถองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้แสดงปาติโมกข์เอง แล้วถึงเวลาจุดหนึ่งเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า ให้ภิกษุแสดงกันเอง

การแสดงปาติโมกข์เป็นหัวใจของศาสนา มันเป็นหัวใจนะ ธรรมและวินัยจะเป็น ศาสดาของเรา ทีนี้การแสดงปาติโมกข์นั่นคือหัวใจ แต่ถ้าเราฟังกันจนชินชา มันทำกันจนเป็นพิธี ถ้าทำเป็นพิธีมันเข้าไม่ถึงใจเห็นใหม่ เราถึงต้องมีการอบรมบ้างเป็นครั้งคราว

อบรมเพื่อใครล่ะ? อบรมเพื่อเราเองนะ เรานะ พุทธะอยู่ที่เราเห็นใหม่ เวลาครูบา อาจารย์ปฏิบัติเห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อยู่ที่ใจ ทั้งๆ ที่ของยังอยู่กับเราเองนะ เวลาอบรมก็อบรมเพื่อเรา ผู้อบรมเห็นใหม่ คุณ ติ ถวายความรู้ เวลาเขาประชุมสงฆ์กันเห็นใหม่ ถวายความรู้ภิกษุ แล้วเอาใครมาถวายล่ะ เอาคฤหัสถ์มาถวายความรู้กับภิกษุนะ เราเป็นภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เห็นใหม่ ภิกษุเป็นผู้นำ ถ้าเป็นผู้นำ ผู้นำนำมาจากไหนล่ะ ถ้าผู้นำเป็นปริยัติเขานำมาจากวิชาการทฤษฎี

แต่ครูบาอาจารย์เขานำออกมาจากหัวใจนะ หัวใจมันอยู่กับเรา ผู้รู้อยู่กับเรา เวลาเขาอบรม เขาเอาอะไรมาอบรมเรา เขาเอาเปลือกมาอบรมเรานะ เอาประเพณีวัฒนธรรม พิธีกรรม เอาต่างๆ มาอบรมเราเห็นใหม่ แต่เนี่ยเราอบรมกันเอง ภิกษุให้ภิกษุอบรมกันเองเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลยนะ “ถ้าเราภิกษุอยากจะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้อุปฐากภิกษุไว้เถิด” อุปฐากภิกษุไว้ชนะ แต่ภิกษุไว้ นั้นต้องเป็นผู้ที่ควรอุปฐาก ถ้าภิกษุไว้ นั่นเป็นผู้อ่อนแอ เป็นผู้ที่ไม่ควรอุปฐากแล้วจะเรียกคนใดคนนั้นอุปฐาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าไม่ต้องไปมองเลย เห็นใหม่

การจะอุปฐากนะ อุปฐากผู้ที่ควรอุปฐาก ในวัดของภิกษุใช้ ภิกษุใช้ต้องเป็นผู้อุปฐากง่าย เวลาทำอะไรไม่เรียกร้อง ไม่ต่างๆ เป็นผู้เข้มแข็ง ไม่ใช่ทอดทิ้งกัน แต่ถ้าเรียกร้องกันมันก็อุปฐากไม่ได้ ธรรมวินัยมีไว้ แต่ธรรมวินัยมีไว้เป็นกลางใจ แต่ถ้าเอาธรรมวินัยมาเหยียบย่ำกันนะ คุณสิ ศีลธรรมเอาไว้ทำไม เอาไว้จับผิดเรานะ เอาไว้ดูแลเห็นไหม เอาไว้ดูแล เอาไว้ปลูกฝัง ปลูกพุทธะเรา ปลูกความรู้สึกเราให้เติบโตขึ้นมา

ครูบาอาจารย์ท่านเคยสอนไว้ ถ้าความผิดพลาดของเรา เราหาของเราไม่เจอ คนอื่นก็หาไม่เจอหรอก แต่ถ้าความผิดพลาดของเรามีอยู่ในหัวใจนะ ไม่ต้องให้คนอื่นหาหรอก เรารู้ ถ้าเราคิดผิด เราทำผิดในหัวใจ เราจะเอาหมักหมมไว้ขนาดไหน สิ่งที่มีอยู่กับเราเห็นไหม แล้วถ้าเกิดเราเห็นของเรา คนอื่นทำไมจะมองไม่เห็น เป็นไปไม่ได้หรอก เห็นไหม

ทางโลกเข่าว่ากันอย่างนั้น เราคบกัน คบกันได้แต่เป็นหมู่เป็นคณะกัน แต่ใจเราไม่รู้กันไม่ได้หรอก แต่ถ้าเป็นผู้รู้นะ.. มี ผู้รู้เรื่องหัวใจนี้มีเห็นไหม สิ่งนี้รู้กันได้ เพียงแต่ว่าครูบาอาจารย์บอกเลย มันมีคติใจ เวลาพูดไปแล้ว ทำไปแล้ว มันเป็นประโยชน์หรือไม่ เป็นประโยชน์ ถ้าไม่เป็นประโยชน์เขาก็ไม่ทำ ไม่พูด เก็บไว้ในหัวใจดีกว่า

แต่ถ้าเป็นประโยชน์เห็นไหม เพราะอะไร เวลาธรรมวินัยเห็นไหม ให้ย้อนมาที่ใจเรา ให้รักษาของเรา คุณใจเรา สิ่งความเป็นอยู่ของเรานะใช่ เป็นหน้าที่ของครูบาอาจารย์เห็นไหม เป็นเอกภาพ ความเป็นไปเหมือนร่างกายเห็นไหม ร่างกายถ้ามันเคลื่อนไหวไป ถ้ามันปกติเราจะเคลื่อนไหวไปได้อย่างปกติ ถ้ามีส่วนใดส่วนหนึ่งพิการไป ส่วนใดส่วนหนึ่งเจ็บไข้ มันทำให้ร่างกายเราเดินไปไม่สะดวกเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในหมู่สงฆ์เราถ้ามีผู้เจ็บไข้ได้ป่วย มันก็ทำให้ร่างกายเรามันไปไม่สะดวก ก็ต้องดูแลกัน ต้องรักษากัน ต้องอุปฐากกัน “ถ้าจะอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้อุปฐากภิกษุใช้เถิด”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้อย่างนี้ ถ้าคนมีน้ำใจ มันทำกันมันทำได้ สิ่งที่มีน้ำใจนะ แล้วผู้ที่เขาอุปฐากเขาก็เห็นคุณค่าไง ถึงบอกว่าเราไม่ใช่เด็กกำพร้า ไม่ใช่ภิกษุที่เป็นลูกกำพร้าไง เรามีธรรมวินัยเป็นที่ยึดมั่น ยึดมั่นนะ ถ้าเราหมู่คณะ

มีสหธรรมิก มีเพื่อนมีฝูง มีการอุปฐาก มีการดูแลกัน ถ้าของเราเป็นอำนาจวาสนาเป็น บารมี

ถ้ามันไม่มีเห็นใหม่ เราอยู่ผู้เดียว เราออกวิเวก ออกไปอยู่ผู้เดียว เจ็บไข้ได้ป่วย เห็นใหม่ ธรรมใจ ธรรมโอสถ ธรรมโอสถเห็นใหม่ เราอยู่กับธรรม อยู่กับพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ อยู่กับเราเห็นใหม่ เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาเราก็ดูแลเราเลย เราพยายามทำ ความสงบของเรา ถ้าจิตสงบเข้ามานะ เวลาหนานักรื้อนอนัก มันเข้ามาอยู่ที่จิตของเรา มัน ปล่อยวางได้เห็นใหม่

เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยนะ เจ็บไข้ได้ป่วยถ้ามียา มีการรักษา เราก็รักษา ถ้ามันไม่มียา นะ เราก็ต้องพิจารณาเลย ถ้าการพิจารณานั้นเป็นการวิปัสสนาเป็นการแยกแยะ ถ้ามัน แยกแยะได้เห็นใหม่ ธรรมอยู่ที่ใจ สันติภูมิจิโอมันเกิดกับเรานะ ไข้หนาวสั่นเลย แล้วเวลา มันหาย มันหายไปไหน? ไข้ของมันหายไปไหน? เวลามันหายมันไปได้เพราะอะไร เพราะธรรมใจ เราเข้าถึงธรรม ไปอยู่กับธรรม เพราะจิตมันเป็นธรรม มันปล่อยวาง สภาวะนี้ได้

สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากการประพฤติกฎปฏิบัติของเรา จากประสบการณ์ของเราเห็น ใหม่ ถ้าสิ่งนี้เกิดขึ้นมาจากเรา สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากเรา เราเองเราเป็นผู้ประสบสัมผัส มันอยู่ ที่ใจใจ ถ้ามันอยู่ที่ใจเห็นใหม่ เวลาวันอุโบสถเราจะสวดปาติโมกข์กัน สวดปาติโมกข์กัน เพราะอะไร เพราะเราจะได้ระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ตั้งแต่ปราศิก ๔ สังฆาทิสส ๑๓ อนียต ๒ นิสัคคีย์ ๓๐ สิ่งนี้มันเป็นหลักชัย ของเราไง มันเป็นเครื่องวัดกันไง หมู่คณะเราอยู่ได้เพราะอะไรเห็นใหม่ บรรทัดฐานวัด กันที่นี้ ถ้าเรามีทิวฐิ มีความเห็นเสมอกัน ความเป็นอยู่จะผาสุกนะ แต่ถ้ามันมีความ ผิดพลาดขึ้นมา มันก็แก้ไข คนเรามันแก้ไขได้ เราเดินไปยังถิ่นลัมได้เลย ความผิดพลาด เป็นเรื่องปกติธรรมดา

แต่! แต่เราเป็นบัณฑิต ผิดต้องยอมรับผิด ถูกก็ถือเป็นผู้ถูก ถ้าเป็นขณะที่ว่า “ชมม สากจุฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ” มีการสนทนาธรรมกัน ถ้ามันไม่มีการยอมรับกัน สิ่งใดเราก้ ยืนไว้สิ เราหยุดไว้ หยุดไว้แค่นี้ก่อน เห็นใหม่ ให้เขารู้สึกตัวของเขาขึ้นมา เพราะกิเลส

มันไม่ไว้หน้าใครเลย เวลากิเลสมันมีทิวฏฐิขึ้นมาเนะ มันจะยึดมันของมันเห็นใหม่ เหมือน
เด็กๆ เลย เด็กๆ เขาไปเจอของสิ่งใด สิ่งนั้นเป็นของแปลกๆ ทั้งนั้นเลย

แต่ผู้ใหญ่ผู้เฒ่าเขาเห็นมาตั้งแต่เด็กจนเขาเฒ่าเนะ มันเรื่องปกติของเขา แต่เด็กมัน
เข้าไปเห็นใหม่ มันจะตื่นตื่นของมันเนะ มันจะว่าสิ่งนั้นเป็นของแปลกประหลาด สิ่ง
ที่เห็นแปลกประหลาด ถ้าเห็นถูกมันก็เป็นว่าสิ่งที่คิดมันคิดอยู่ตรงนั้น ถ้าไปเห็นผิด เห็น
ผิดมันก็เป็นทิวฏฐิของเขา มันเรื่องของกิเลส

กิเลสไม่ไว้หน้าใคร ไม่ไว้หน้าใครเลย ในโลกนี้เกิดมามีกิเลสทุกคน แม้แต่องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสมัยเป็นเจ้าชายสิทธัตถะเห็นใหม่ ถ้าไม่มีกิเลส อะไรมาเกิด
แล้วเกิดขึ้นมาแล้วทำไมมีสามฌรราหุลขึ้นมา มันยังมีอยู่ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมา
พุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมยังไม่มีในโลก เวลาสะเทือนใจใหม่ เวลาคนตายไป
ยมบาลถามว่า “เคยเห็นธรรมใหม่ เคยเห็นธรรมใหม่” บอกไม่เคยเห็น

พูดกับคฤหัสถ์นะ แล้วเวลาโยมมาถามกลับใจ ไม่เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คน
ตายหรือ? เห็น นั่นละมันแสดงธรรมเห็นใหม่ เจ้าชายสิทธัตถะเข้าไปเที่ยวสวน เห็นเด็ก
เกิด เห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เห็นสมณะ ออกแสวงหาสมณะอย่างนี้ แล้ว
ออกเป็นสมณะเป็นนักบวช บวชแต่ร่างกายก่อนเห็นใหม่ เวลาวันเพ็ญเดือน ๖ บวชหัวใจ
“เอหิภิกขุ” บวชหัวใจของตัวเอง

เราจตุตถกรรม เราอุฏฐิตขึ้นมา เราบวชเป็นภิกษุขึ้นมา ถ้าเราเอหิภิกขุ เราบวชเรา
ขึ้นมา เราบวชมาจากไหนล่ะ? เราจะเริ่มฝึกฝนใจนี้ไง เห็นคุณค่าไง ถ้าเห็นคุณค่าเนะ มัน
จะกราบเท้าพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เต็มหัวใจ

ถ้ากราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จากภายนอก เราจะมีพาหะ มีเรือ มีเครื่อง
ดำเนินนะ ให้ใจเราเข้าไปถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่ถ้าเราทำให้กิเลสเห็นใหม่
สิ่งที่เป็นพาหะของเรามันเป็นเรือรั่ว มันเป็นสิ่งที่ว่าซำรุดทรุดโทรม มันไปไม่ได้

หัวใจมันมีอยู่นะ ทวนกระแสเข้ามา สึล สมาธิ ปัญญา ในใจของเรามันจะทวน
กระแสเข้ามา ถ้ามันเป็นสัมมา มันเป็นความถูกต้องเห็นใหม่ สิ่งที่ถูกปฏิบัติไปมันเป็นมรรค
ญาณ สิ่งของมันเป็นความเห็นของกิเลส เวลาเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ

เจ้าว่าเป็นพาหะ เป็นเครื่องดำเนินเห็นใหม่ เวลาเข้าไปมันเป็นอะไรละ มันเป็นกิเลส มัน
เป็นมิจฉา

สิ่งที่เป็นมิจฉานะ คุณ คุณในปัจจุบันนี้ เวลาเรื่องการคมนาคมเห็นใหม่ มันมีการก่อ
การร้ายนะ มันระเบิดทั้งคันรถเลย ระเบิดตายหมดเลยนะ นี่ถ้ามันมีกิเลสนะ มันระเบิด
อย่างนั้นนะ ถ้าเราไปมันไปถึงฝั่งใหม่? มันไปถึงเป้าหมายปลายทางใหม่? ถ้ามันไปถึง
เป้าหมายปลายทาง เราถึงจะกราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เวลาศีล ศีลทำให้สะอาดบริสุทธิ์ ตรวจสอบ เวลาคนขึ้นรถเห็นใหม่ เขาต้องมี
ทหารตรวจอาวุธ ตรวจต่างๆ ถ้าศีลเราบริสุทธิ์ เราตรวจพฤติกรรมของเรา เราดู
พฤติกรรมของเรา พฤติกรรมของเราถูกต้องไหม? ถ้าพฤติกรรมถูกต้อง การคมนาคมมัน
จะสะดวก ศีลของเราจะดีขึ้น

แล้วเวลาแสดงปาติโมกข์ เรามาแสดงปาติโมกข์กันตรงนี้ไง สมัยพุทธกาล ภาษา
บาลีมันเหมือนภาษาไทยเรา พระรู้กันโดยพื้นฐาน ถ้ามีสิ่งใดผิดขึ้นมา เขาจะสะกิดกัน
“เดี๋ยวจะปลงอาบัติ จะปลงอาบัติ”เห็นใหม่ เตือนกันไง เพราะอะไร เพราะเวลาถึงที่สุด
เห็นใหม่ สรุปมา “ภิกษุทั้งหลาย เธอผิดหรือเปล่าๆ” เวลาผู้สาวดๆ อย่างนั้นเห็นใหม่

แล้วถ้าเรารับ เพราะอะไร เพราะถ้าจิตใจมันควรแก่การงาน จิตใจนี้มัน จิตใจเป็น
ผู้ดี มันยอมรับความจริงไง อะไรผิดอะไรถูกเรารู้กันอยู่นะ เรารู้ตลอดเวลา แล้วถ้าเรา
สาธุๆ เวลามันจบนะ สิ่งนี้ถ้ามันผิดในหัวใจมันก็เป็นมุสาสิ มันก็เป็นอาบัติซ้อนไปๆ
เห็นใหม่

แต่พระในปัจจุบันนี้ นักปราชญ์ของเรา ถ้าเราฟังภาษาบาลีไม่ออก ยังให้ปลง
อาบติก่อนเลย ปลงอาบัติถ้ามีอาบัติทุกสิ่งที่ปลงได้ ถ้ามีอาบัตินักที่ปลงไม่ได้ก็ต้องอยู่
กรรม นั่นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้าคนยอมรับความจริงก็แก้ไขไป สิ่งนี้แก้ไขได้

ดูพระฉันนะสิ พระฉันนะเห็นใหม่ ถือตัวถือนอนมาก ว่าตัวเองเป็นคนที่เขาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกบวช แล้วถึงเวลาแล้วมาบวชในศาสนา เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้ว วางธรรมแล้ว พระฉันนะมาบวช คือมาก ถือว่าถ้า

ไม่มีพระฉันนะจะไม่มืองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครพูดอะไรก็ไม่ฟังเห็นใหม่ จนถึงสุดท้ายขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน พระอานนทเถา

“ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว พระฉันนะจะทำอย่างไร”

“ให้ลงพรหมทัณฑ์”

ให้ลงพรหมทัณฑ์คือยกออกจากหมู่ไม่พูดด้วยเลย มันก็เหมือนสังฆาทิเสส เสียใจมาก ซ็อกเลยนะ เพราะเขาถือกันมากในสมัยโบราณ แบบว่าถ้ามัน โคนอัปเปหิ มันเป็นการเสียหายมากเลย ซ็อกเลย ออกไปจากหมู่ ไปพยายามประพฤติปฏิบัติจนถึงที่สุด บรรลุเป็นพระอรหันต์ กลับมาหาพระอานนทเถา บอกยอมแล้ว ถ้าจิตมันเป็นกิเลสมันไม่ยอมนะ มันไม่ยอมเพราะว่ามันต่อต้าน แต่เพราะโคนเขาอัปเปหิออกจากหมู่ไป ด้วยความที่ไม่มีที่พึ่งแล้ว ถึงพยายามแสวงหาหนทาง พระฉันนะบรรลุเป็นพระอรหันต์นะ นี้เพราะอำนาจวาสนาของเขา เพราะกำลังใจของเขา

นี่ก็เหมือนกัน บอกว่าถ้าสังฆาทิเสสแล้วมันเป็นไปได้ ปฏิบัติก็ปฏิบัติได้ ถ้าประพฤติปฏิบัติได้มันก็มีอำนาจวาสนา เพราะคูสิเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกจากราชวัง มีม้ากับนายฉันนะไปด้วยกัน แล้วให้นายฉันนะกลับมา ให้ม้ากลับมา

สิ่งที่ได้สร้างบุญกุศลไว้ ถ้ามีกำลังใจไว้อย่างนั้น แล้วถือตัวมาก ถือว่าตัวเองรู้มาก ตัวเองมีคุณประโยชน์กับศาสนา ศาสนาเกิดมาเพราะมีเรา ถ้าไม่มีเราองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้เกิดมาเห็นใหม่ ทิฐิมานะจรดฟ้าเลย แต่ถ้าจรดฟ้ามันก็ต้องมีความเข้มแข็งใจใหม่ เวลาอัปเปหิไปเขาพยายามประพฤติปฏิบัติของเขา

เวลาถือกันตรงนี้ไง ถ้าลงพรหมทัณฑ์หรือสังฆาทิเสส มันยังประพฤติปฏิบัติได้ ประพฤติปฏิบัติได้ ได้! ถ้าคนมีความเข้มแข็ง มีความเข้มแข็งคือว่าได้สร้างคุณงามความดีมากับใจดวงนั้นเห็นใหม่

แต่ถ้าใจเรายังเป็นปุถุชนแล้วใจเรายังโลเล สิ่งนี้มันก็ฝังใจไป แล้วเวลาทำ ความสงบของใจนะ เวลาจิตมันสงบเข้ามา มันจะเริ่มเข้าสู่ความสงบ ถ้ามันมีสิ่งใดขวาง

ก้นมันจะเค็งออกมาเลย มี ในหมูกณะเรามีมาก เวลาปฏิบัติไป ทำอุกฤษฏ์ขนาดไหน จิตมันลงไม่ได้ ลงไม่ได้หรือก ถึงที่สุดนะยังสงสัยเรื่องการบวชของตัวเอง บวชซ้ำ ทำทัฬหกรรม บวชซ้ำอีกทีหนึ่งเห็นใหม่ แล้วมาภาวนา ดีขึ้นๆ

มันอยู่ที่เรา อยู่ที่ประสบการณ์ของเรา อยู่ที่เราคบบัณฑิต บัณฑิตจะพาเราไปทางที่ดีเห็นใหม่ เราคบหมูกณะที่ดี มีอะไรที่มันเป็นอุปสรรคขัดขวาง แล้วช่วยกันค้นช่วยกันแสวงหา ช่วยกันบุกบันออกไปเห็นใหม่ อุปสรรคนะมันจะขัดขวางเรา แล้วอุปสรรค อุปสรรคจากโลกๆ ความเป็นอยู่อุปสรรคความเป็นไป คุณิ เราจะลงอุโบสถนะ ถ้ามีอุปสรรคนะ จะทำให้เราอีกทีกรีกโครมเห็นใหม่ การกระทำของเรามันไม่เป็นความพอดี แต่ถ้าอุปสรรคอย่างนี้เราจะแก้ไขไปเป็นครั้งเป็นคราว อุปสรรคจากภายนอก

อุปสรรคจากภายในละ อุปสรรคจากการคิดขวางของหัวใจเรา จะเข้าไปถึงความสงบ แล้วถ้าเกิดอุปสรรคคิดขวางของใจเรา ถ้าเข้าไปวิปัสสนาจะปล่อยวางกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนไป ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะอย่างนี้มันจะเป็นประโยชน์กับเราเห็นใหม่ คบบัณฑิต บัณฑิตอย่างนี้

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า การคบบัณฑิตที่ประเสริฐที่สุดคือคบบัณฑิตองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโดยร่างกาย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว แต่โดยสัจธรรมเห็นใหม่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในพระไตรปิฎก มันก็เป็นกิริยาอีก กิริยามันเป็นทฤษฎีใจ พระไตรปิฎกไปเปิดอ่านเถิด เพราะพระไตรปิฎกเป็นของสาธุชนนะ มีทุกวัด เวลาเปิดอ่านไปแล้วมีความเข้าใจใหม่ มันมีแต่ความสงสัย ยิ่งอ่านยิ่งสงสัย ยิ่งอ่านยิ่งงงเห็นใหม่ เพราะอะไร? เพราะมันเป็นภาษาใจดวงนี้ที่พ้นจากกิเลสแล้ว แล้วแสดงวิธีการ

ในพระไตรปิฎกมันเป็นวิธีการ มันเป็นเหตุทั้งหมดเลย ผลในนั้นไม่บอกไว้ เหมือนกับหลวงปู่มั่นที่บอกว่า เวลาแสดงธรรมท่านไม่แสดงถึงผลเลย เพราะอะไร เพราะกลัวคนมันจะจำ จำเสร็จแล้วมันเป็นคาบสองคมไป สิ่งของมันจะเป็นประโยชน์ถ้าบอกเรื่องเหตุนี้ เหตุเราทำได้ไง อย่างเช่น เราไปประกอบสัมมาอาชีวะอย่างไร เราเริ่มต้นอย่างไร เราเก็บอะไรเป็นทุน เราเก็บอะไรเป็นวิธีการ เป็นสิ่งที่ว่ามีความหมายของ

วิชาการนั้น เป็นวิชาชีวิตนั้นเห็นใหม่ มันเป็นวิธีการ แล้วผลละ ผลที่เกิด เราไปประกอบ สัมมาอาชีวะแล้วประสบความสำเร็จเห็นใหม่ แล้วเราได้สิ่งตอบแทนมา

นี่ก็เหมือนกัน ผลของการประพฤติปฏิบัติมันเป็นอกุศลธรรมๆ อกุศลธรรมมัน เกิดอย่างไร แล้วใจมันเป็นอกุศลธรรมยังงี้ มันว่างๆๆ ความว่างพูดกันเป็นพื้นฐาน ความว่างนะ ลมอากาศมันก็ว่าง เด็กมันก็ว่าง ว่างทั้งนั้น คนนอนหลับมันก็ว่าง แล้วว่าง อย่างนี้มันว่างฆ่ากิเลสใหม่ คนนอนหลับมันว่างไม่ว่าง เว้นไว้แต่มันฝัน คนเรากล้ามันฝัน มันไม่ว่างหรอก แต่ถ้ามันมานอนหลับมันไม่ได้ฝัน มันว่างนะ แต่มันว่างแบบไม่มีสติใจ มันว่างแบบมิจา ว่างแบบเคลมธรรมะงี้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไปอ่านพระไตรปิฎก ปล่อยวางอย่างนั้น นิพพานอย่างนั้น นิพพานคำเดียวเดียวกันจะเป็นจะตายนะ นิพพานคำเดียวยังเอามาเป็นสิ่งที่ประเด็นที่ โต้เถียงกัน จนเป็นโทษกับการประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ จนทำให้ล้างเลสงสัย จนเอาสิ่งนี้ มาเป็นสิ่งที่คิดในหัวใจ

แต่เวลาปฏิบัติไปนะ สมาธิมันก็ว่าง ความว่างเป็นอจินไตยนะ อจินไตยเห็นใหม่ คุณิ ฌาน อจินไตย พุทธวิสัย โลก กรรม ฌาน แล้วฌานมันเป็นความว่าง มันเป็นอจินไตย ที่ไม่มีขอบเขตของใครเลย มันเป็นอจินไตยเลยละ แล้วมันว่างอย่างไร?

แต่ถ้ามันเป็นอริยผลนะ มันว่างของมัน ว่างขั้นโศคาบันมันก็รู้กัน โศคาบันว่าง ตรงไหน? เริ่มจากว่าง ว่างอย่างไร มันปล่อยอย่างไรมันถึงว่าง แล้วว่างแล้วขอบเขตของ มันว่างขนาดไหน ถ้าว่างแล้วลึกลงไปมันจะไปเกิดไปเจออุปาทานเห็นใหม่ พอไปเจอ เข้าไป ถ้าเจอเข้าไปมันเป็นสภิกาคามีเห็นใหม่ สภิกาคามีผ่านเข้าไปแล้วมันว่าง ว่างเข้าไป มันยังมีมือสุกะอยู่ข้างหน้า ว่างทำไมยังมีมือสุกะอีกล่ะ แล้วสุกะมันผ่านตรงนั้นไป ผ่านอนาคามีไป แล้วจิตเดิมแท้มันอยู่ที่ไหนล่ะ

มันจับฐิติจิต จับภวาสวะ จับตัววิชาได้ แล้วมันจับอย่างไรล่ะ แล้วมันปล่อยเข้าไป ไปอย่างไรเห็นใหม่ ความว่างมันพูดกันรู้เรื่อง ความว่างมันมีระดับของมัน ความว่างมัน มีระดับของมันที่มันจะผ่านขั้นตอนของมันเข้าไป มันมีขณะของมัน มันเป็นไปของมัน ปิดกันไม่ได้หรอก รู้หมดละ ใครก็รู้ได้ทั้งนั้น แล้วมันเป็นความหวังของมันเห็นใหม่ ถึง

นี่เป็นความว่าง แล้วก็ว่างๆๆๆ อ่านพระไตรปิฎกมาแล้วก็เถียงกัน เอาความว่างมาฆ่ากัน แล้วอะไรมันว่าง ว่างของใคร ว่างจริงว่างปลอม แล้วว่างอย่างไรถึงเป็นความว่าง

นี่ใจคบบัณฑิตเห็นใหม่ ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์ของเราจะคอยชี้แนะเรา เห็นใหม่ คุณติ เวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “ผู้จิตที่สูงกว่า ความรู้ที่สูงกว่า มันจะดึงเราขึ้นมา ดึงพวกเราขึ้นมา” เห็นใหม่นี้อุปสรรคจากภายใน

ถ้ามันมีอุปสรรคจากภายใน แล้วเราคบบัณฑิตกัน เราเป็นหมู่คณะกันเห็นใหม่ นี่สังฆะ สังฆะมันเป็นแบบนี้ อุโบสถ เราลงอุโบสถกันเพื่อความบริสุทธิ์ เราลงอุโบสถกันเพื่อระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ที่ทำอุโบสถทำแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะ! เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้โดยนระว่า “ต่อไปนี่เราจะไม่แสดงปาติโมกข์แล้ว เราจะให้ภิกษุแสดงกันเอง”

เวลาผู้แสดงปาติโมกข์ถึงทำแทนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราระลึกถึงเราเคารพ เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้ถ้ายังทำของเรา เรายังอยู่ใกล้ อยู่ใกล้ธรรมและวินัย แล้วถ้าทำความผิดนะ ธรรมวินัยเป็นของคงที่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ องค์ต่อไป ก็ธรรมอันนี้ อริยสัจอันนี้ พระธรรมวินัยอันนี้

แล้วนี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ยิ่งใหญ่ แต่ทางโลกเขาบอกนะ เราต้องจำกัน เราพยายามเรียกร้องแต่สิ่งที่เป็นอดีตไว้ ไม่ยอมละจากสิ่งที่เป็นอดีตเห็นใหม่ ถวิลหาๆ มันไม่ใช่หรอก มันเป็นสัจจะความจริงอย่างนี้ ธรรมะที่มีอยู่แล้วเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ก็กราบธรรมอันนี้

ความรู้สึกของมนุษย์เห็นใหม่ คนเกิดมาความรู้สึกของหัวใจ อันนี้แน่นอน โลกมันจะหมุนไปขนาดไหน ก็ความสุขความทุกข์อันนี้ แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันก็เข้าถึงธรรม ก็ธรรมวินัยอันนี้ แล้วธรรมวินัยอันนี้เราเคารพ แล้วเราลงอุโบสถกัน เรามีที่พึ่ง อย่าว่าลูกกำพร้าๆ นะ

พระบ่นมาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เกิดแล้วเราก็ไม่มีพ่อไม่มีแม่.. ไม่มีพ่อไม่มีแม่ได้อย่างไร ถ้าเราระลึกถึงอย่างนี้ หัวใจมันเร้าร้อนเห็นใหม่ ถ้าหัวใจมันมีหลักของมัน หลักยึดของมัน เราก็เหมือนกับมีผู้ดูแลเรา

ธรรมวินัยนี้แหละ ข้างนอกมันจะอดมันจะอยากนะ แล้วแต่ว่าสนาของคน เวลาออกไปวิวาท บางที่มันก็สมบูรณ์ บางที่มันก็ขาดแคลน ความขาดแคลนบางที่เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย ธรรมเกิดในที่อึดขัดขาดแคลน ถ้ามันเป็นอึดขัดขาดแคลน อย่างนั้น อึดขัดขาดแคลนจากภายนอก

ถ้าอึดขัดขาดแคลนจากภายนอก ถ้าอยู่ที่ไหนก็มันเริ่มเรงอาหาญเห็นใหม่ จิตเข้าสมาธิได้ง่าย สิ่งที่ดีอากาศเบา สิ่งที่ดีนะ ความอึดขัดขาดแคลนของเราคืออึดขัดขาดแคลนธรรมวินัยไง อึดขัดขาดแคลนนะ สติ สมาธิ ปัญญา ความคำริชชอบ งานชอบ ความเพียรชอบ นิมรรค มรรค ๘ เห็นใหม่ มันเป็นหน่วยต่างๆ เห็นใหม่ สติ สมาธิ ถ้าเราไปจับสิ่งใด กาย เวทนา จิต ธรรม แล้วมันมีการแยกแยะ มีการเปลี่ยนไป อย่างนี้ธรรมจักรมันเคลื่อน

ธรรมจักรนะ ธรรมจักรมันหมุน เวลาปัญญามันหมุนมันหมุนอย่างไร มันเข้าไปทำลายอย่างไร ปัญญาดี สมาธิจับ ปัญญาเป็นฝ่ายตัด สมาธินี้ความเห็นของจิตมันเห็นเห็นอาการของจิตมันไปเกาะเกี่ยวกับกาย เกาะเกี่ยวกับจิต จิตเกาะเกี่ยวกับจิตอย่างไร จิตนะ ชาติรู้ แล้วมันเห็นตัวจริงเห็นใหม่ คือตัวจิตมันเศร้าหมองมันส่องใส สิ่งที่ธรรมเห็นเวทนานะ แล้วมันวิปัสสนาไปมันเป็นธรรมจักร แล้วธรรมจักรมันเคลื่อนอย่างไร มันเกิดกับเรานะ สิ่งที่มีมันเกิดกับเรา วิปัสสนามันเกิดอย่างนี้

แล้วเวลามันเป็นไปในหัวใจของเรา แล้วเรามาอ่านพระไตรปิฎกนะ โอ้โฮ นี่ก็เป็นแล้ว นี่ก็ทำมาแล้ว นี่สภาวะแบบนี้ มันเหมือนกับเราไปในสถานที่หนึ่ง แล้วเราไปอ่านหนังสือที่เขาเขียนถึงสถานที่นั้นเห็นใหม่ มันจะซึ่งใจมาก แต่เราไม่เคยเห็นอะไรเลย เราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติเลย เราอ่านพระไตรปิฎกนะ บอกถึงหัวใจเราเอง บอกถึงผลของการปฏิบัติของจิต ถ้ามันนิพพานมันเป็นสภาวะแบบนี้ สอุปาทิเสสนิพพานพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่เป็นอย่างไร อนุปาติเสสนิพพานพระอรหันต์ที่สิ้นชีวิตไปแล้วเป็นอย่างไร สิ้นชีวิตแล้วพระอรหันต์มีหรือไม่มี วุ่นวายไปหมดเลย

แต่ถ้าเราอ่านพระไตรปิฎก วิธีการของพระที่ประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ สิ่งนี้ที่ท่านทำมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนั้น เอามาเป็นประเด็นหลักในเหตุผล แล้วเราพยายามประพฤติปฏิบัตินะ สิ่งที่เกิดขึ้นมามันเกิดขึ้นมาจากเรา

ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ..

ปริยัติ-ปฏิเวธ ไม่มี..

ปริยัติแล้วรู้แจ้งนี้ เรียนแล้วรู้แจ้งไม่มี.. ปริยัติเรียนแล้วถ้าไม่ปฏิบัติ รู้แจ้งไม่มี เป็นไปไม่ได้ เราเรียนกันมาแล้วเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ของเราบอกว่า ปริยัติเราเรียนกัน มาแล้วกับอุปัชฌาย์ “เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ” ถ้าแทงทะลุเข้าไป นี่พระอรหันต์

เราเรียนมาแล้ว แต่เวลาออกมาแล้วการดำรงชีวิตของเรา เช่น ลงอุโบสถเราต้อง ปลงอาบัติกัน ในวัตรของอุโบสถ ในวินัยลงอุโบสถเห็นใหม่ เป็นเล่มๆ ในพระไตรปิฎก สิ่งที่ว่า เป็นอุโบสถ นิमितหมายเห็นใหม่ วิสุงคามสีมา อุทกุกเขปสีมา สีมามีหลายชนิด แล้วขณะสวดอุโบสถสงฆ์เป็นวรรคทำกรรมไม่ได้ ถ้าภิกษุป่วยไข้ต้องให้ฉันทะมา สงฆ์ เป็นวรรคทำกรรมไม่ได้นะ เป็นวรรคคือว่าแบ่งพรรคแบ่งพวก หรือว่ามาไม่ครบไม่ได้

เว้นไว้แต่เวลาที่มีพิธีบวชเห็นใหม่ เขานิมนต์พระกึ่งองค์ นั่นก็เป็นสังฆกรรม เหมือนกัน แต่สังฆกรรมเป็นเรื่องของกัจจิมันต์ แต่สังฆกรรม อุโบสถ กฐิน ต้องทั้งหมด แล้วมีเสียงใดเสียงหนึ่งคัดค้านขึ้นมาจะทำไม่ได้ ไม่ใช่ประชาธิปไตย มันเป็น ธรรมาธิปไตย

ธรรมาธิปไตยเป็นความเห็นทั้งหมด คัดค้านไม่ได้ สิ่งที่คัดค้านอันนั้นคือทำไป ไม่ได้ สิ่งนี้ถ้ามันเป็นธรรมวินัยมันออกมาจากข้างนอกนี้ไง ออกมาจากพิธีกรรม ออกมาจากสังฆกรรม ออกมาจากวินัยกรรม มันเป็นวินัยกรรม การกระทำวินัยกรรม สิ่งที่ศึกษามาศึกษามาเพื่อเหตุนี้ แต่ถ้าทำไปแล้วเห็นใหม่ ในหมู่คณะ ในการกระทำไป ครูบา อาจารย์ที่ฉลาดจะพาทำสิ่งนี้ อะไรเป็นประโยชน์ อะไรที่ไม่เป็นประโยชน์ สิ่งที่เป็น ประโยชน์ เป็นประโยชน์มากเป็นประโยชน์น้อยเห็นใหม่

คูสิ เวลาฤกษ์ดี ประโยชน์ของเขาชักนำเขามา เขาเข้ามาวัด เขาได้ฟังธรรม ได้ เห็นการดำรงชีวิตของสงฆ์ เราดำรงชีวิตของเรา เขาจะ โนนก็ขาดแคลน นี้ก็ขาดแคลน พยายามแสวงมาเพื่อปรนเปรอธาตุขันธ์

เราอยู่กับด้วยธรรมชาติของเรา ยิ่งครูบาอาจารย์ของเราเป็นเศรษฐีธรรม แต่ทาง โลกแค่นี้ ๔ เหมือนกัน เวลาสมบัติส่วนตัวก็บริวาร ๘ แต่หาเงินหาทองหามาให้

สงเคราะห์โลก ให้กับโลกเขา แต่เขาว่าเขาขาดแคลน เขาแสวงหามา แสวงหามาเป็น ความทุกข์ยาก แล้วเก็บรักษายิ่งทุกข์ยากมากเลย

แต่ของเรานะ เราแสวงหาของเรา เห็นใหม่ ภิกษุเราเหมือนนก มีปีกมีหาง ชูคางค์ ไป ฉันทเสร็จแล้วล้างบาตรเก็บบริวารแล้วก็ไป เหมือนบินไป อิสระเสรีเห็นใหม่ แต่สมบัติ ของเราอยู่ในหัวใจ มันเป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์จากภายใน เก็บไว้ในใจ

เวลาคนเกิดคนตาย ถ้ามีบุญกุศล ทำบุญกุศลมหาศาลเลย เงินบริจาคเป็นพันๆ ล้านนะ ถ้าเป็นเงินเห็นใหม่ โอนข้ามชาติไม่ได้ แต่ถ้าการสละออกไปจากใจ ใจเป็นผู้ สละ ความรับรู้มันอยู่ที่ใจ เวลาใจตายไป สมบัติที่เราเพิ่งสละออกไป ไปเกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันไปจากไหน ได้เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันก็ไปจากใจ ใจนี้ไปเกิด

ปัจจุบันนี้เป็นพระ ก. พอตายไปแล้วเห็นใหม่เป็นเทวดา ก. แล้วจิตมันคนละดวง ใหม่ จิตมันดวงเดียวกัน แต่สถานะต่างกัน เวลามันต่างกัน เวลาปัจจุบันนี้เป็นพระ เวลา ตายไปแล้วก็เป็นสถานะแบบนั้น มันเป็นสมบัติไปกับใจ นี่เป็นสมบัติไปกับใจนะ แล้ว ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว สิ่งที่เป็นสมบัติไปกับใจมันเหมือนกับน้ำมัน รถเวลาวิ่ง มา เราเติมน้ำมันหมดเลย เติมน้ำมันตลอด น้ำมันหมดก็หมดเห็นใหม่ น้ำมันหมดรถไป ไม่ได้ ต้องเข้าปั้ม

ถ้าเป็นอามิสเห็นใหม่ มันเป็นเทวดา พอ น้ำมันหมด มันก็หมดวาระ มันก็ต้องมา ตาย พอสิ้นอายุขัยของเทวดา อินทร์ พรหม มันก็ต้องมาเกิดอีก แต่ถ้ามันเป็นอริยทรัพย์ เห็นใหม่ มันเป็นอกุศลกรรม มันไม่มีวันหมด มันหมดไม่ได้ มันคงที่ แล้วคงที่ รถที่มัน เติมน้ำมันถึงเดียวแล้วไม่เคยหมดเลย หาที่ไหน หาในการประพฤติปฏิบัตินี้ใจ หาใน หัวใจนี้ใจ

ถ้าเป็นโสดาบัน ก็โสดาบันตลอดไป สกิทาคามีๆ ตลอดไป อนาคามีๆ ตลอดไป สิ้นๆ ตลอดไป แล้วมันอยู่ไหน มันอยู่ในใจเรานี้ มันเป็นการยืนยันเลย พระไตรปิฎกคือ พระไตรปิฎก แต่หัวใจเราคือหัวใจของเรา ความรู้ของเราก็คือความรู้ของเรา ใจของเราก็คือ เป็นใจของเรา

สมบัติของเรามันอยู่ที่นี้ สมบัติของโลกเขา เขาทำเป็นสมบัติของเขา เขาทำเป็น
อามิสกันหมดเลย แล้วเรามาปฏิบัติมันเป็นสมบัติของเรา แล้วสมบัติของเรา เราเห็น
คุณประโยชน์อย่างนี้ คุณติ เวลาเขาเติมน้ำมัน ต่อไปนี่น้ำมันจะหมดโลก เขาพยายามคิด
วิธีการว่าจะเอาพลังงานอะไรมาใช้กันอยู่เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน แต่ถ้ามันเป็นหัวใจของเรา มันเป็นสมบัติของเรา มันหมดไปไหน
สิ่งที่มันใช้แล้วหมด เขายังต้องแสวงหา เขายังลงทุนขนาดนั้น แล้วสิ่งที่ใช้ไม่หมด ใช้
แล้วไม่มีวันหมดมันอยู่กับเราตลอดไป เราจะทำเล่นๆ ได้อย่างไร สติก็มาเอาสติจริงๆ สติ
ภาวนาๆ จริ่งสติ หัวใจก็หัวใจจริงๆ สติ เกิดมาจากเราสติ เรามีความมุมนะ เรามีความ
เข้มแข็งสติ แล้วความจริงเกิดขึ้นมามันจะเป็นสมบัติของเรา

อย่าอ่อนแอ อย่าท้อแท้แน่ ถ้าอ่อนแอท้อแท้ สมบัติจะเอาเพชร แล้วการกระทำ
กระทำขึ้นมาอยู่กับเด็กเล่นขายของ เด็กเล่นขายของมันเล่นพลาสติกกันนะ มันได้ของเล่น
ขายของแล้ว สมบัติๆ เล่น สติๆ เล่น ทุกอย่างทำเล่นหมดเลย แล้วจะเอาความจริงมาจาก
ไหน

ความจริงมันจะมีจริงกับเรา มันต้องทำจริงๆ เห็นไหม สมบัติเราจะเป็สมบัติ
จริง อริยทรัพย์จากภายใน หัวใจมีทุกคน นั่งอยู่นี้หัวใจมีทุกคน บัณฑิตเราคบกันเราเป็น
หมู่คณะกัน เราช่วยเหลือกัน เราจุนเจือกันเห็นไหม ต้องให้โอกาสกันนะ ถ้าใครจะ
ความเพียร ใครจะอดอาหาร ใครจะอะไรนี้ อย่าไปกวน อย่าไปยุ่งกับเขา ให้ปล่อยเต็มที่
เลย เราต่างคนต่างแสวงหากัน เห็นไหมคุณติเขาไปตลาดกัน เขาไปจ่ายของกัน เขายัง
ช่วยเหลือเขายังเจือจันกัน เขายังแลกเปลี่ยนสินค้ากันมาได้

เราเป็นผู้ปฏิบัติด้วยกัน เราจะปฏิบัติด้วยกันนะ ใครจะปฏิบัติ ใครจะอดอาหาร
ใครจะเร่งความเพียร เปิดโอกาสให้เลย แล้วพยายามทำอย่างนี้กันขึ้นมา แล้วสมบัติมัน
เกิดขึ้นมา ให้ทำจริงๆ พวกเราแสวงหากัน มันอยู่ในหัวใจไง คุณติ คุณอย่างทางโลกเขาเห็น
ไหม ชมรมอะไร เขารักอะไร เขาจะเจือจันกัน อย่างชมรมรถเห็นไหม เขาจะหาอะไหล่
มาเจือจันกัน รถโบราณเขาจะแวะที่ไหน เขาจะช่วยเหลือเจือจันกัน เขาเป็นชมรมเพื่อ
เล่นสนุก เขายังมีความอนุเคราะห์กันขนาดนั้น

เราเป็นนักบวช เราเป็นพระ แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติด้วยกัน ทำไมเราไม่เจือจานกัน ทำไมไม่เผื่อแผ่กัน ทำไมเราไม่ให้โอกาสกัน ทำไมไม่ช่วยเหลือกันขึ้นมาเราเป็นพระนะ เราเป็นผู้นำของโลกด้วย เราเป็นนักรบ รบกับกิเลสของเรา ถ้ากิเลสของเราเรารบไม่ได้ เราชนะไม่ได้ แล้วเราจะเอาอะไรไปสอนเขา ถ้ามันรบกับกิเลสของเราได้ กิเลสในหัวใจของเรามันขาดไป สิ่งนี้มันขาดไปจากเรา แล้วทำไมเราสอนเขาไม่ได้ ก็มันอยู่กับหัวใจของเราเห็นไหม

ความรู้ของเรา พระไตรปิฎก พระไตรปิฎกนี้กราบไหว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรม ครูบาอาจารย์เหมือนกัน กราบพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ กราบทั้งนั้นละ แต่พระไตรปิฎกในการศึกษาปริยัติมันเป็นอย่างนั้น ถ้าเป็นพระไตรปิฎกในหัวใจ พระไตรปิฎกภายในเห็นไหม ผ่าหัวใจออกมาเลย ผ่าร่างกายออกมาเลย แล้วเข้าใจหมดนะ

ในเรื่องของศีล สมาธิ ปัญญา ตรงไหนที่มันสงสัย มันจะสงสัยได้อย่างไร ในเมื่อมันใช้ประสบการณ์อย่างนี้ทำลายกิเลสออกมาจนถึงที่สุดจนหัวใจมันผ่องแผ้ว ผลของการเกิดมาจากใจ พระไตรปิฎกมันชัดเจนขนาดนี้ เพียงแต่ว่าคนถามมันยังตั้งปัญหาไม่ถูกเลย ปัญหาตัวเองเป็น มันยังไม่รู้จะถามอย่างไรเลย ครูบาอาจารย์บอก “ต้องถามอย่างนี้สิ ถึงจะออกมาเป็นอย่างนี้ๆ” เห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันผ่านมาแล้วเห็นไหม สิ่งนี้ทำมา ถ้าทำขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับเรา

เราจะมาลงอุโบสถกัน ลงอุโบสถเพื่อจะให้เราไม่โลเล ให้พวกเราไม่อ่อนแอใจทางโลกเขาว่าไม่หน่อมแน่นนะ ถือศีลกันเล่นๆ ทำทุกอย่างเล่นๆ หมดเลย แต่ถ้าเราเอาจริงขึ้นมาเห็นไหม กิริยาภายนอกถึงเวลา ก็ “ชมมสากัจฉา”

เราคบกัน วิสาสะมันเป็นเรื่องธรรมดา แต่เวลาจริงจังต้องจริงจังนะ ถ้าเราไม่จริงจังกันนะ ธรรมะอยู่กับคนจริง ธรรมะอยู่กับหัวใจที่แท้จริง แล้วถ้าหัวใจเราอ่อนแอหัวใจเราไม่เอาจริงเอางั้นะ มันก็ได้แต่สิ่งที่มันเป็นอาการของใจ ไม่ใช่ใจนะ อาการของใจ ธรรมชาติมันมีเห็นไหม คุณติเด็กมันยังสื่อความหมายกับเราพูดกับเราได้เลย

นี่ก็เหมือนกัน อาการของใจคือสื่อภาษา คือความประพฤติของจิต นี่เหมือนกัน อารมณ์ความรู้สึกมันเป็นอาการของใจทั้งนั้น แล้วปฏิบัติไปก็ปฏิบัติด้วยอาการของใจ

ผลก็เป็นอาการของใจ อาการคือเงา อาการของใจคือเงาของใจ ไม่ใช่ตัวใจ ผลก็ผลของเงาไม่ใช่ผลของจริง เห็นไหม ถ้าเราผ่านทะลุเข้าไป มันไปถึงตัวใจ แล้วชำระที่ใจ สุดสิ้นแล้วนะ ใจมันจะสำเร็จ ใจมันจะเป็นผลขึ้นมา แล้วผลมันจะรู้กับเรานะ โทกกันไม่ได้หรอก ผู้รู้จริงกับผู้รู้จริงคุยกันนะ ถึงกัน โทกกันไม่ได้หรอก ความจริงเป็นความจริง เอวัง